

KOMISIJAS LĒMUMS

(2012. gada 24. augusts)

par I pielikuma grozīšanu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (EK) Nr. 715/2009 par nosacījumiem attiecībā uz piekļuvi dabasgāzes pārvades tīkliem

(Dokuments attiecas uz EEZ)

(2012/490/ES)

EIROPAS KOMISIJA,

līgumpārslodzes, neizmantojot jaunu darot pieejamu tirgū pārdalīšanai parastā jauda sadales procesā.

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 13. jūlija Regulu (EK) Nr. 715/2009 par nosacījumiem attiecībā uz piekļuvi dabasgāzes pārvades tīkliem un par Regulas (EK) Nr. 1775/2005 atcelšanu⁽¹⁾ un jo īpaši tās 23. panta 2. punktu,

tā kā:

- (1) Regula (EK) Nr. 715/2009 paredz nediskriminējošus noteikumus par dabasgāzes pārvades tīklu piekļuves nosacījumiem, lai nodrošinātu gāzes iekšējā tirgus pareizu darbību. Tā kā vairumā gadījumu gāzes pārvades sistēmu dublēšana nav ne ekonomiski izdevīga, ne efektīva, konkurenci dabasgāzes tirgos veicina trešo personu piekļuve, kas nodrošina, ka infrastruktūra ir pieejama visiem piegādātājiem pārredzamā un nediskriminējošā veidā. Tīklos bieži novērojamā līgumpārslodze, kad tīkla lietotāji nevar piekļūt gāzes pārvades sistēmām, lai gan jauda ir fiziski pieejama, ir šķērslis ceļā uz pilnībā funkcionējošu enerģijas iekšējo tirgu.
- (2) Prakse liecina – lai gan ir piemēroti konkrēti pārslodzes vadības principi, piemēram, piedāvāta atslēdzamā jauda, kā to paredz Eiropas Parlamenta un Padomes 2005. gada 28. septembra Regula (EK) Nr. 1775/2005 par dabasgāzes pārvades tīklu piekļuves nosacījumiem⁽²⁾ un Regula (EK) Nr. 715/2009, vēl aizvien Savienības gāzes pārvades tīklos bieži ir novērojamas līgumpārslodzes, kas joprojām traucē izveidot labi funkcionējošu gāzes iekšējo tirgu. Tāpēc ir jāgroza pamatnostādnes par to, kā piemērojamas pārslodzes vadības procedūras līgumpārslodžu gadījumā. Regulas (EK) Nr. 715/2009 23. panta 3. punktā noteikts, ka ierosinātajās pamatnostādnēs būtu jāatspoguļo valstu gāzapgādes sistēmu atšķirības un var noteikt obligātas prasības, lai nodrošinātu nediskriminējošus un pārredzamus tīkla piekļuves noteikumus attiecībā uz pārslodzes vadības procedūrām.
- (3) Līgumpārslodžu gadījumā būtu jāpiemēro pārslodzes vadības procedūras, kuru mērķis ir novērst šādas

- (4) Ja starpsavienojuma punktā pastāvīgi novērojama fiziska pārslodze, tad pārslodzes vadības procedūras bieži vien var izrādīties neefektīvas. Šādos gadījumos risinājums būtu jāizvērtē no tīklu plānošanas un ieguldījumu viedokļa.
- (5) Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 713/2009⁽³⁾ Energoregulatoru sadarbības aģentūrai ("Aģentūra") būtu jāuzrauga un jāanalizē šo pamatnostādņu īstenošana. Ir svarīgi, lai pārvades sistēmas operatori informāciju, kas nepieciešama, lai konstatētu līgumpārslodzes gadījumus, publicētu apstrādājamā formātā.
- (6) Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 715/2009 24. pantu valstu regulatīvās iestādes nodrošina atbilstību šīm pamatnostādnēm.
- (7) Lai nodrošinātu, ka pārslodzes vadības procedūras tiek pēc iespējas efektīvāk piemērotas visos starpsavienojumu punktos, un lai maksimāli palielinātu pieejamo jaudu visās blakusesošajās ieejas-izejas sistēmās, ir ļoti svarīgi, lai valstu regulatīvās iestādes un pārvades sistēmu operatori gan no dažādām dalībvalstīm, gan pašās dalībvalstīs savā starpā cieši sadarbotos. It īpaši valstu regulatīvajām iestādēm un pārvades sistēmu operatoriem būtu jāievēro paraugprakse un jācenšas harmonizēt procesus, ar ko īsteno šīs vadlīnijas. Rīkojoties saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 713/2009 7. pantu, Aģentūrai un valstu regulatīvajām iestādēm būtu jānodrošina, ka visā Savienībā attiecīgajos ieejas un izejas punktos īsteno visefektīvākās pārslodzes vadības procedūras.
- (8) Tā kā pārvades sistēmu operatoriem ir sīka informācija par sistēmas fizisko izmantojumu un tie vislabāk spēj izvērtēt gaidāmās plūsmas, ir lietderīgi paredzēt, ka tiem ir jānosaka papildu jaudas daudzums, kas jādara pieejams papildus aplēstajai tehniskajai jaudai. Piedāvājot vairāk konstantas jaudas, nekā tehniski pieejams, ņemot vērā plūsmas scenārijus un paredzētās jaudas, pārvades sistēmas operatori uzņemas risku, kas būtu pienācīgi

⁽¹⁾ OV L 211, 14.8.2009., 36. lpp.⁽²⁾ OV L 289, 3.11.2005., 1. lpp.⁽³⁾ OV L 211, 14.8.2009., 1. lpp.

jākompensē. Tomēr, lai varētu noteikt pārvades sistēmas operatoru ieņēmumus, šādu papildu jaudu vajadzētu piešķirt tikai tad, ja visa pārējā jauda, tostarp jauda, kas rodas, piemērojot citas pārslodzes vadības procedūras, jau ir sadalīta. Lai nodrošinātu tehnisko jaudu, pārvades sistēmas operatoriem būtu cieši jāsadarbojas. Lai novērstu iespējamo fizisko pārslodzi, pārvades sistēmas operatoriem būtu jāizvēlas visrentablākais pasākums, atpērkot jaudu vai veicot citus tehniskus vai komerciālus pasākumus.

(9) Tāpēc būtu attiecīgi jāgroza Regula (EK) Nr. 715/2009.

(10) Šajā lēmumā paredzētie pasākumi ir saskaņā ar atzinumu, ko sniegusi ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/73/EK ⁽¹⁾ 51. pantu izveidotā komiteja,

IR PIENĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Regulas (EK) Nr. 715/2009 I pielikumu groza saskaņā ar šā lēmuma pielikumu.

2. pants

Šis lēmums stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tā publicēšanas Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī.

Briselē, 2012. gada 24. augustā

Komisijas vārdā –

priekšsēdētājs

José Manuel BARROSO

⁽¹⁾ OV L 211, 14.8.2009., 94. lpp.

PIELIKUMS

Regulas (EK) Nr. 715/2009 I pielikumu groza šādi:

1) pielikuma 2.2. punktu aizstāj ar šādu:

“2.2. Pārslodzes vadības procedūras līgumpārslodzes gadījumos

2.2.1. Vispārīgie noteikumi

1. Pielikuma 2.2. punkta noteikumus piemēro tiklab fiziskiem, kā virtuāliem starpsavienojuma punktiem starp blakusesošām ieejas-izejas sistēmām starp divām vai vairākām dalībvalstīm vai tajā pašā dalībvalstī, ciktāl lietotāji izmanto rezervācijas procedūras attiecībā uz punktiem. Tos var piemērot arī ieejas punktiem no trešām valstīm un izejas punktiem uz trešām valstīm, par ko lēmumu pieņem attiecīgā valsts regulatīvā iestāde. Šā pielikuma 2.2. punkta noteikumi neattiecas uz izejas punktiem uz galapatērētājiem un sadales tīkliem, ieejas punktiem no SNG termināļiem un ražotnēm un ieejas-izejas punktiem no uzglabāšanas objektiem un uz tiem.
2. Pamatojoties uz informāciju, ko pārvades sistēmu operatori publicē saskaņā ar šā pielikuma 3. sadaļu un attiecīgā gadījumā validē valstu regulatīvās iestādes, Aģentūra līdz katra gada 1. martam, sākot no 2014. gada, publicē uzraudzības ziņojumu par pārslodzēm starpsavienojuma punktos attiecībā uz iepriekšējā gadā pārdotajiem konstantās jaudas produktiem, cik vien iespējams, ņemot vērā jaudu tirdzniecību sekundārajā tirgū un atslēdzamās jaudas izmantošanu.
3. Jebkādu papildu jaudu, kas iegūta, piemērojot kādu no pārslodzes vadības procedūrām, kā minēts 2.2.2., 2.2.3., 2.2.4. un 2.2.5. punktā, attiecīgais(-ie) pārvades sistēmas operators(-i) piedāvā parastajā sadales procesā.
4. Pasākumus, kuri minēti 2.2.2., 2.2.4. un 2.2.5. punktā, īsteno no 2013. gada 1. oktobra. Pielikuma 2.2.3. punkta 1. apakšpunktu līdz 2.2.3. punkta 5. apakšpunktu piemēro no 2016. gada 1. jūlija.

2.2.2. Jaudas palielināšana, izmantojot virsrezervēšanas un atpirkšanas shēmu

1. Pārvades sistēmu operatori ierosina un – pēc tam, kad to apstiprinājusi valsts regulatīvā iestāde, – ievieš uz stimuliem balstītu virsrezervēšanas un atpirkšanas shēmu, lai varētu konstanti piedāvāt papildu jaudu. Pirms ieviešanas valsts regulatīvā iestāde apspriežas ar blakusesošo dalībvalstu regulatīvajām iestādēm un ņem vērā blakusesošo dalībvalstu regulatīvo iestāžu atzinumus. Noteikts, ka papildu jauda ir tāda konstantā jauda, ko piedāvā papildus starpsavienojuma punkta tehniskajai jaudai, kas aprēķināta, pamatojoties uz šīs regulas 16. panta 1. punktu.
2. Virsrezervēšanas un atpirkšanas shēma motivē pārvades sistēmu operatorus padarīt pieejamu papildu jaudu, ņemot vērā tehniskos nosacījumus, piemēram, attiecīgās ieejas-izejas sistēmas siltumietilpību, temperatūru un paredzamo patēriņu, kā arī blakusesošo tīklu jaudas. Ieejas-izejas sistēmas tehniskās vai papildu jaudas pārrēķinā pārvades sistēmu operatori izmanto dinamisku pieeju.
3. Virsrezervēšanas un atpirkšanas shēma balstās uz stimulējošu sistēmu, kas atspoguļo risku, kāds pārvades sistēmu operatoriem rodas, piedāvājot papildu jaudu. Shēmas struktūra ir tāda, lai ieņēmumi no papildu jaudas pārdošanas un izmaksas, ko rada atpirkšanas shēma vai saskaņā ar 6. punktu veiktie pasākumi, tiktu sadalīti starp pārvades sistēmu operatoriem un tīkla lietotājiem. Valstu regulatīvās iestādes lemj par ieņēmumu un izmaksu sadali starp pārvades sistēmas operatoru un tīkla lietotāju.
4. Lai noteiktu pārvades sistēmu operatoru ieņēmumus, tehnisko jaudu, jo īpaši nodoto jaudu, kā arī attiecīgos gadījumos jaudu, kas radusies, piemērojot mehānismu “izmanto vai zaudē” attiecībā uz nākamās dienas konstanto jaudu vai mehānismu “izmanto vai zaudē” attiecībā uz ilgtermiņa jaudu, uzskata par sadalītu pirms jebkādas papildu jaudas.
5. Nosakot, cik liela ir papildu jauda, pārvades sistēmas operators ņem vērā statistikas scenārijus par to, kāds varētu būt iespējamais fiziski neizmantotās jaudas daudzums jebkurā brīdī starpsavienojuma punktos. Turklāt tas ņem vērā, kāds ir papildu jaudas piedāvājuma riska profils, kas neradītu pārmērīgu atpirkšanas pienākumu. Virsrezervēšanas un atpirkšanas shēmā ņem vērā arī iespējamību un izmaksas, lai atpirktu jaudu tirgū, un tas tiek atspoguļots papildu jaudas daudzumā, kas tiks darīts pieejams.
6. Ja tas nepieciešams, lai saglabātu sistēmas integritāti, pārvades sistēmas operatori piemēro tirgū balstītu atpirkšanas procedūru, kurā tīkla lietotāji var piedāvāt jaudu. Tīkla lietotājus informē par piemērojamo atpirkšanas procedūru. Atpirkšanas procedūras piemērošana neskar piemērojamos ārkārtas pasākumus.
7. Pārvades sistēmu operatori pirms atpirkšanas procedūras piemērošanas pārbauda, vai sistēmas integritāti iespējams saglabāt ar alternatīviem tehniskiem un komerciāliem pasākumiem, nodrošinot augstāku rentabilitāti.

8. Ierosinot virsrezervēšanas un atpirkšanas shēmu, pārvades sistēmu operatori visus attiecīgos datus, aprēķinus un modeļus iesniedz valsts regulatīvajai iestādei, lai tā varētu izvērtēt shēmu. Pārvades sistēmas operators regulāri valsts regulatīvajai iestādei ziņo par shēmas darbību un pēc valsts regulatīvās iestādes pieprasījuma sniedz visus attiecīgos datus. Valsts regulatīvā iestāde var pieprasīt pārvades sistēmas operatoram pārstrādāt shēmu.

2.2.3. Mehānisms "izmanto vai zaudē" attiecībā uz nākamās dienas konstanto jaudu

1. Ja ir grozīta sākotnējā nominācija, valstu regulatīvās iestādes pieprasa, lai pārvades sistēmu operatori katram tīkla lietotājam starpsavienojuma punktos piemērotu vismaz 3. punktā izklāstītos noteikumus, ja, pamatojoties uz Aģentūras ikgadējo uzraudzības ziņojumu saskaņā ar 2.2.1. punkta 2. apakšpunktu, ir konstatēts, ka gadā, uz kuru attiecas pārraudzības ziņojums, starpsavienojuma punktos pieprasījums pārsniedz piedāvājumu – par rezerves cenu, ja izmanto izsoles, –, jaudas sadales procedūru gaitā attiecībā uz produktiem, ko paredzēts izmantot vai nu minētajā gadā, vai vienā no nākamajiem diviem gadiem:
 - a) attiecībā uz vismaz trim konstantas jaudas produktiem uz vienu mēnesi; vai
 - b) attiecībā uz vismaz diviem konstantas jaudas produktiem uz vienu ceturksni; vai
 - c) attiecībā uz vismaz vienu konstantas jaudas produktu uz vienu gadu vai ilgāk; vai
 - d) ja nekādi konstantas jaudas produkti ne uz mēnesi, ne ilgāku laiku nav piedāvāti.
2. Ja, pamatojoties uz gada uzraudzības ziņojumu, tiek konstatēts, ka 1. punktā raksturotā situācija nākamajos trīs gados nevarētu atkārtoties, piemēram, tādēļ, ka jauda būs pieejama, pateicoties fiziskai tīkla paplašināšanai vai ilgtermiņa līgumu izbeigšanai, attiecīgās valstu regulatīvās iestādes var pieņemt lēmumu pārtraukt izmantot mehānismu "izmanto vai zaudē" attiecībā uz nākamās dienas konstanto jaudu.
3. Ir atļauta konstantās jaudas renominācija, tomēr tā var būt maksimums 90 % un minimums 10 % no jaudas, par kuru līgumā vienojies tīkla lietotājs starpsavienojuma punktā. Taču, ja nominācija pārsniedz 80 % no līgumā paredzētās jaudas, pusi no nenominētā apjoma var renominēt, t. i., palielināt. Ja nominācija nepārsniedz 20 % no rezervētās jaudas, pusi no nenominētā apjoma var renominēt, t. i., samazināt. Šā punkta piemērošana neskar piemērojamos ārkārtas pasākumus.
4. Sākotnējais līgumā paredzētās jaudas turētājs var periodiski renominēt noteiktu daļu no savas līgumā paredzētās konstantās jaudas.
5. 3. punkts neattiecas uz tiem tīkla lietotājiem (personas vai uzņēmumi, kā arī uzņēmumi, ko minētās personas vai uzņēmumi kontrolē saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 139/2004 3. pantu), kam ir mazāk par 10 % no vidējās tehniskās jaudas, kas starpsavienojuma punktā konstatēta iepriekšējā gadā.
6. Starpsavienojuma punktos, kur saskaņā ar 3. punktu tiek izmantots mehānisms "izmanto vai zaudē" attiecībā uz nākamās dienas konstanto jaudu, valsts regulatīvā iestāde izvērtē sakarības ar virsrezervēšanas un atpirkšanas shēmu saskaņā ar 2.2.2. punktu, un tā var izlemt šajos starpsavienojuma punktos nepiemērot 2.2.2. punkta noteikumus. Par šādu lēmumu bez kavēšanās informē Aģentūru un Komisiju.
7. Valsts regulatīvā iestāde var nolemt saskaņā ar 3. punktu īstenot mehānismu "izmanto vai zaudē" attiecībā uz nākamās dienas konstanto jaudu starpsavienojuma punktā. Pirms lēmuma pieņemšanas valsts regulatīvā iestāde apspriežas ar blakusesošo dalībvalstu regulatīvajām iestādēm. Pieņemot lēmumu, valsts regulatīvā iestāde ņem vērā blakusesošo valstu regulatīvo iestāžu atzinumus.

2.2.4. Līgumā paredzētās jaudas nodošana

Pārvades sistēmu operatori akceptē jebkādu konstantās jaudas nodošanu, par ko tīkla lietotājs starpsavienojuma punktā noslēdzis līgumu, izņemot gadījumus, kad jaudas produktu ilgums ir viena diena vai mazāk. Tīkla lietotājs saglabā savas tiesības un pienākumus saskaņā ar jaudas līgumu līdz brīdim, kad pārvades sistēmas operators jaudu pārdala, un tādā mērā, kādā pārvades sistēmas operators jaudu nav pārdalījis. Nodoto jaudu uzskata par pārdalītu tikai pēc tam, kad sadalīta visa pieejamā jauda. Pārvades sistēmas operators bez kavēšanās paziņo tīkla lietotājam par tā nodotās jaudas pārdalīšanu. Valsts regulatīvā iestāde apstiprina īpašus noteikumus par jaudas nodošanu, it īpaši tad, ja jaudu nodod vairāki tīkla lietotāji.

2.2.5. Mehānisms "izmanto vai zaudē" attiecībā uz ilgtermiņa jaudu

1. Valstu regulatīvās iestādes nosaka, ka pārvades sistēmas operatori pilnībā vai daļēji starpsavienojuma punktā izņem līgumā paredzēto jaudu, ko tīkla lietotājs sistemātiski nepietiekami izmanto, ja minētais lietotājs savu neizmantojamo jaudu nav pārdevis vai piedāvājis pārdošanai ar saprātīgiem nosacījumiem un ja citi tīkla lietotāji pieprasa konstanto jaudu. Līgumā paredzēto jaudu uzskata par sistemātiski nepietiekami izmantotu, ja:
 - a) tīkla lietotājs vidēji izmanto mazāk par 80 % no tā līgumā paredzētās jaudas gan no 1. aprīļa līdz 30. septembrim, gan no 1. oktobra līdz 31. martam un faktiskais līguma termiņš ir ilgāks par vienu gadu, un nav sniegts pienācīgs pamatojums; vai
 - b) tīkla lietotājs sistemātiski nominē gandrīz 100 % no līgumā paredzētās jaudas un renominē, to samazinot, lai apietu 2.2.3. punkta 3. apakšpunktā paredzētos noteikumus.
 2. To, ka tiek piemērots mehānisms "izmanto vai zaudē" attiecībā uz nākamās dienas konstanto jaudu, neuzskata par pamatojumu, lai nepiemērotu 1. punktu.
 3. Izņemšana nozīmē, ka tīkla lietotājs daļēji vai pilnībā zaudē savu līgumā paredzēto jaudu vai nu uz konkrētu periodu, vai uz atlikušo līguma termiņu. Tīkla lietotājs saglabā savas tiesības un pienākumus saskaņā ar jaudas līgumu līdz brīdim, kad pārvades sistēmas operators jaudu pārdala, un tādā mērā, kādā pārvades sistēmas operators jaudu nav pārdalījis.
 4. Pārvades sistēmas operatori regulāri valstu regulatīvajām iestādēm iesniedz visus datus, kas nepieciešami, lai pārraudzītu, kādā mērā tiek izlietas tās līgumā paredzētās jaudas, kuru attiecīga līguma faktiskais termiņš ir ilgāks par vienu gadu, vai par ko līgums noslēgts par periodiskiem ceturkšņiem, kas aptver vismaz divus gadus.":
- 2) pielikuma 3.1.1. punkta 1. apakšpunktu groza šādi:
- a) minētā apakšpunkta e) punktu aizstāj ar šādu:

"e) lejupeļādējamā formātā, par ko, pamatojoties uz Aģentūras sagatavoto atzinumu par harmonizēto formātu, vienojušies pārvades sistēmas operatori un valstu regulatīvās iestādes, un kas ļauj veikt kvantitatīvo analīzi.:"
 - b) pievieno šādu h) punktu:

"h) no 2013. gada 1. oktobra visus datus dara pieejamus vienā Savienības mēroga centrālā platformā, ko gāzes PSOET izveidojis atbilstīgi rentabilitātes principam.:"
- 3) pielikuma 3.3. punkta 1. apakšpunktam pievieno šādus punktus h), i), j), k) un l):
- "h) vai ir bijuši nesekmīgi, bet juridiski saistoši pieprasījumi pēc konstantas jaudas produktiem, kuru ilgums ir viens mēnesis vai vairāk, tostarp nesekmīgo pieprasījumu skaits un apjoms; un
 - i) izsoļu gadījumā – kur un kad konstantas jaudas produkti, kuru ilgums ir viens mēnesis vai vairāk, ir pārdoti par augstāku cenu nekā rezerves cena;
 - j) ja un kad nekādi konstantas jaudas produkti ne uz mēnesi, ne ilgāku laiku nav piedāvāti parastajā sadales procesā;
 - k) kopējā jauda, kas darīta pieejama, piemērojot 2.2.2., 2.2.3., 2.2.4. un 2.2.5. punktā minētās pārslodzes vadības procedūras, par katru pārslodzes vadības procedūru;
 - l) šā apakšpunkta h) līdz k) punktu piemēro no 2013. gada 1. oktobra."
-